

กระทู้ถามที่ ๔๒๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรีในการพิจารณากลับกรองการแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงก่อนที่จะนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่าได้มีการดำเนินการโดยชอบ ปราศจากวาระแฝงเร้นประการใดหรือไม่

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามมติมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ มติที่ ๑๓๗/๒๕๖๕ เมื่อคราวประชุมวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เลขาธิการมหาเถรสมาคม ได้แจ้งให้มหาเถรสมาคมรับทราบว่าได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสพระอารามหลวง จำนวน ๕๐ รูป ความละเอียดเป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วนั้น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงมีข้อพิจารณาว่า นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้กำกับดูแลหน่วยราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ต้องทำหน้าที่เป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด นายกรัฐมนตรีจึงไม่สามารถที่จะปฏิเสธความรับผิดชอบในการใด ๆ ที่เลขาธิการมหาเถรสมาคมต้องเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยประการทั้งปวง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รายงานพระสังฆาธิการผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงก่อนที่จะนำเสนอให้สมเด็จพระสังฆราชมีพระลิขิตเสนอให้นำความกราบบังคมทูลนั้น ได้ผ่านการกลั่นกรองมาอย่างละเอียดรอบคอบแล้วหรือไม่อย่างไร เพราะการใด ๆ ก็ตามที่นำเสนอขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทนั้น ถึงแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้เป็นพระราชอำนาจโดยแท้ ก็เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการกลั่นกรองอย่างถี่ถ้วนรอบคอบเป็นเบื้องต้นก่อน อันเป็นสิ่งที่รัฐบาลไม่สามารถจะปฏิเสธความรับผิดชอบใด ๆ ได้ รัฐบาลได้ตรวจสอบ กลั่นกรองเรื่องดังกล่าวนี้อย่างไรรอบคอบถี่ถ้วน มาแล้วหรือไม่อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. มีข่าวปรากฏอันไม่งามในหมู่คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่า ได้มีเจ้าคณะใหญ่ระดับหน ใช้อำนาจหน้าที่ของตนในทางที่ไม่ชอบ อาทิเช่น เล่นพรรคเล่นพวก โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม และประเพณีการปกครองของคณะสงฆ์ที่มีจารีตอันงดงามสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ทำให้ปรากฏรายชื่อพระสังฆาธิการหลายรูปได้รับการเสนอชื่อ โดยยืมมีมหาเถรสมาคมแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ท่ามกลางข้อวิพากษ์วิจารณ์จากหลาย ๆ ฝ่าย กรณีดังกล่าวนี้

รัฐบาลจะมีวิธีการอย่างไร และจะแจ้งไปยังมหาเถรสมาคมหรือไม่อย่างไร ที่จะทำให้มหาเถรสมาคมไม่ตกเป็นเครื่องมือของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะใหญ่อีกต่อไป เพราะหากปล่อยทิ้งไว้ ก็รังแต่จะสร้างความเสื่อมทรุดให้แก่วงการคณะสงฆ์ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ขอทราบรายละเอียด

๓. เจตนารมณ์ของกฎหมายคณะสงฆ์มุ่งประสงค์ที่จะให้มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรหลักในการทำงานของคณะสงฆ์ให้มีแบบแผนในการปฏิบัติดังเช่นที่ได้เคยปฏิบัติติดต่อกันมาอย่างยาวนาน เช่น ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๓.๑ ในกรุงเทพมหานคร ต้องมีพรรษาพัน ๑๐ พรรษา เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ ต้องมีสมณศักดิ์ คือ ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นราช สำหรับพระอารามหลวงชั้นเอก ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ สำหรับพระอารามหลวงชั้นโท ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นเอก สำหรับพระอารามหลวงชั้นตรี

๓.๒ ในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร ต้องมีพรรษาพัน ๑๐ พรรษา เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ ต้องมีสมณศักดิ์ คือ ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ สำหรับพระอารามหลวงชั้นเอก ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นเอกสำหรับพระอารามหลวงชั้นโท ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นโทหรือพระครูสัญญาบัตรที่มีนิตยภัตรไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นโท สำหรับพระอารามหลวงชั้นตรี

การจะเสนอแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อจะพิจารณาว่า พระภิกษุผู้จะได้รับการแต่งตั้ง มีคุณสมบัติถูกต้องตามที่ได้ปฏิบัติเป็นประเพณี การปกครองคณะสงฆ์สืบทอดกันมาจนเป็นที่ยอมรับหรือไม่ แต่ในกรณีการแต่งตั้งตามมติมหาเถรสมาคมในคราวครั้งนี้ กลับไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ใด ๆ คงคำนึงถึงเพียงประการเดียวว่า ใครเป็นพวกใคร ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ไม่สมควรนำมาใช้กับคณะสงฆ์ อาจจะใช้ได้ในทางการเมืองเท่านั้น ทำให้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มีการแต่งตั้งพระภิกษุที่เป็นลำดับชั้นพระมหา ปรากฏอยู่ในบัญชีในหลายพระอารามหลวงด้วยกัน สร้างความสับสน และเกิดความกระอักกระอ่วนใจเกิดขึ้นในหมู่คณะสงฆ์กระจายไปทั่วประเทศ กลายเป็นเชื้อไฟสุ่มขอนที่รอวันปะทุขึ้นเมื่อใดก็ได้ รัฐบาลจะมีวิธีการเช่นไรที่จะสร้างหลักเกณฑ์การกลั่นกรองเบื้องต้นเป็นเกณฑ์ในทางปฏิบัติที่เหมาะสม ขอทราบรายละเอียด

๔. การแต่งตั้งและการย้ายพระสังฆาธิการจากวัดอื่น ให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสในพระอารามหลวงทั้ง ๆ ที่มีพระเถระที่มีความรู้ความสามารถ มีวัตรปฏิบัติเป็นที่ยอมรับของพระภิกษุสามเณรอุบาสกอุบาสิกาของพระอารามหลวงนั้น ๆ อยู่แล้ว จนก่อให้เกิดความแตกแยกร้าวฉานในหมู่พระภิกษุสามเณรอุบาสกอุบาสิกาเป็นสังฆเภททำให้สงฆ์แตกแยกจากกัน เป็นอนันตริยกรรมดังกรณีที่เกิดขึ้นในคณะสงฆ์จังหวัดกาฬสินธุ์ (ธรรมยุติ) ซึ่งได้ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน และยังหาข้อยุติไม่ได้ รัฐบาลจะมีการแก้ไขบทวนการแต่งตั้งดังกล่าวให้ถูกต้องเหมาะสมได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๕. การจะเป็นพระสังฆาธิการในระดับเจ้าอาวาสของพระอารามต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์แบบนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีความผูกพันกับอุบาสกอุบาสิกาผู้ให้การอุปถัมภ์พระอารามนั้น ๆ ทั้งมีศรัทธาเลื่อมใสในพระสังฆาธิการรูปนั้น ๆ มาอย่างยาวนาน ดังนั้น การจะแต่งตั้งพระสังฆาธิการรูปใดก็แล้วแต่ ให้มาปกครองพระอารามต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงสายใยที่แนบแน่นในความสัมพันธ์ของพระอารามนั้น ๆ กับชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเกินกว่าที่ปุถุชนทั่วไปจะเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ลึกซึ้ง รัฐบาลจะมีวิธีการเช่นไร เพื่อแจ้งไปยังกรรมการมหาเถรสมาคมทุกรูป ให้ได้รับทราบถึงแนวทางการแต่งตั้งพระสังฆาธิการดังกล่าว ก่อนที่มหาเถรสมาคมจะเปลื้องปล้ำและเสียหลักจนหมดความศรัทธาจากพุทธศาสนิกชนไปมากกว่านี้ ขอทราบรายละเอียด

๖. มีหลักคิดประการสำคัญสำหรับผู้บริหารทุกระดับที่จำเป็นจะต้องมองรอบด้านในทุกบริบท อย่างเช่นในวงการคณะสงฆ์ ก็ควรต้องคำนึงถึงหลักแห่งความศรัทธาที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้ ซึ่งเอกภาพระหว่างหลักบวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน ต้องรวมเป็นหนึ่งเดียว ทำให้สังคมหรือชุมชนนั้น ๆ มีความเข้มแข็งเป็นภูมิคุ้มกันในด้านความมั่นคงแห่งชาติ และความผาสุกของประชาชน แต่การณกลับตาลปัตร ในยุคปัจจุบันได้มีการทำลายภูมิคุ้มกันดังกล่าวนี้ลงอันเนื่องมาจากความหวาดระแวงในความมีเอกภาพของบ้าน วัด และชุมชน ที่มีความแน่นแฟ้นต่อกัน นับเป็นสัญญาณอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติที่มีผลกระทบต่อทุกสถาบันของชาติ รัฐบาล จะมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้อย่างยั่งยืน อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๗. หากเกิดมีกรณีที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตว่า พระสังฆาธิการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง จำนวน ๕๐ พระอารามหลวง ดังที่ปรากฏตามมติมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ มติที่ ๑๓๗/๒๕๖๕ ไม่สามารถจะเข้ามารับหน้าที่ได้หรือรับหน้าที่ไปแล้ว แต่ไม่สามารถจะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ จะด้วยเหตุใด ๆ ก็สุดแล้วแต่ กรณีจึงเกิดขึ้นเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ (ธรรมยุติ) รัฐบาลจะแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นนี้ ด้วยวิธีการใด และอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม เวชกามา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัดสกลนคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๔๒๓ ร.

ของ นายนิยม เวชกามา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนคร พรรคเพื่อไทย เรื่อง ความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรีในการพิจารณากลับกรองการแต่งตั้งพระสังฆาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงก่อนที่จะนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ได้มีการดำเนินการโดยชอบปราศจากวาระแฝงเร้นประการใดหรือไม่

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรีในการพิจารณากลับกรองการแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ก่อนที่จะนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ได้มีการดำเนินการโดยชอบปราศจากวาระแฝงเร้นประการใดหรือไม่ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจตามที่ได้รับรายงานจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากข้อมูลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบว่า การเสนอขอแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ มติที่ ๑๓๗/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ได้ดำเนินการตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓) ข้อ ๕/๑ (๑) บัญญัติว่า “การแต่งตั้งเจ้าคณะใหญ่ เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด และเจ้าอาวาสพระอารามหลวง เมื่อได้ดำเนินการตามกฎหมายมหาเถรสมาคมนี้แล้ว ให้เสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาทุกกรณี จากนั้นให้สมเด็จพระสังฆราช ในฐานะประธานกรรมการมหาเถรสมาคมเสนอไปยังราชเลขาการในพระองค์ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท เมื่อมีพระราชดำริเป็นประการใด ให้มหาเถรสมาคมมีมติให้มีพระบัญชาตั้ง หรือตราตั้ง แล้วแต่กรณีตามพระราชดำรินั้น แล้วให้เลขาธิการมหาเถรสมาคมรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป” โดยพระสังฆาธิการที่ได้รับการเสนอให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงทั้ง ๕๐ รูป ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากเจ้าคณะผู้ปกครองตามลำดับแล้ว

คำตอบข้อที่ ๒

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรายงานว่า เจ้าคณะใหญ่ และเจ้าคณะผู้ปกครองทุกระดับ รวมถึงมหาเถรสมาคม ได้ปฏิบัติหน้าที่และบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศของมหาเถรสมาคม

คำตอบข้อที่ ๓

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้บัญญัติให้มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุด มีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปด้วย

ความเรียบร้อย เกิดความสงบสุขในสังคมชนบท การแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายมหาเถรสมาคม

คำตอบข้อที่ ๔

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑) แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓) ได้กำหนดให้อำนาจการปกครองคณะสงฆ์อยู่ภายใต้กำกับของมหาเถรสมาคม การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายมหาเถรสมาคมดังกล่าว รัฐบาลโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ ให้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

คำตอบข้อที่ ๕

การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง และตำแหน่งในระดับต่าง ๆ นั้น เจ้าคณะผู้ปกครองตามลำดับชั้น จะพิจารณาความเหมาะสมโดยถี่ถ้วนรอบคอบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศมหาเถรสมาคม ก่อนที่จะนำเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาเห็นชอบ และหากมีปัญหาเกิดขึ้นก็เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์ในการบริหารการปกครองที่จะดำเนินการแก้ไขตามอำนาจหน้าที่

คำตอบข้อที่ ๖

จากข้อมูลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบว่า การปกครองคณะสงฆ์ ได้ยึดหลักที่สำคัญ ๓ ประการ คือ พระธรรมวินัย กฎหมายและจารีตประเพณี ในการบริหารการปกครองคณะสงฆ์นั้น มีการกำหนดลำดับชั้นการปกครองตามลำดับ โดยมีมหาเถรสมาคม เป็นองค์กรปกครองสูงสุด และเพื่อให้การบริหารงานด้านการพระศาสนามีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อีก ๖ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครอง ๒. ด้านการศึกษา ๓. ด้านการเผยแผ่ ๔. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๕. ด้านสาธารณูปการ ๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งการปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบันก็เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย และจารีตประเพณี

คำตอบข้อที่ ๗

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรายงานว่า เป็นอำนาจและหน้าที่ของเจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์ และองค์กรปกครองของคณะสงฆ์ที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศของมหาเถรสมาคม ส่วนรัฐบาลโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ให้มีการดำเนินการตามพระธรรมวินัย กฎหมาย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง